

Datagestuurd leren in teams: niet om de waarheid, maar om te kunnen handelen

Van onderbuikgevoel naar data, dat is waar het in deze workshop om draait. Sanne Pronk, werkzaam als praktijkonderzoeker bij Altra Onderwijs en Jeugdhulp, neemt ons mee in haar werk als praktijkonderzoeker. Ze pleit voor het inzichtelijk maken van reeds verzamelde data op scholen en daarover te praten binnen het team.

Door Claire van Cleef en Caya Dijkgraaf

Tijdens de workshop wordt gebruikgemaakt van voorbeelden uit het promotieonderzoek van Sanne Pronk, dat zij uitvoert naar [School2Care](#). School2Care is een speciale onderwijs-/zorginstelling voor voortgezet onderwijs, voor leerlingen die thuis, in hun vrije tijd en op school veel problemen hebben. Op de school wordt een ‘acht tot acht uur-programma’ gegeven. De aanpak van School2Care is door het team zelf bedacht en doorontwikkeld. Binnen deze school leefde de wens om de aanpak en resultaten van School2Care goed te onderzoeken en de aanpak te blijven ontwikkelen, om zo meer te leren over wat werkt voor deze doelgroep. Sanne Pronk voert dit onderzoek uit als ‘scientist practitioner’.

Daarnaast is Pronk als praktijkonderzoeker vooral bezig teams te begeleiden met datagestuurd leren: aan de hand van cijfers en data die op scholen en binnen de jeugdzorg al bestaan als team komen tot verklaringen en concrete handelingsalternatieven. Binnen het onderwijs wordt namelijk veel geadministreerd. ‘Maar wat wordt daarmee gedaan?’, vraagt Pronk zich af, ‘en voor wie wordt er geadministreerd?’.

Als voorbeeld noemt ze de incidentenregistratie. Een belangrijk doel van School2Care is gedragsproblemen te verminderen. Door bij te houden wanneer, waar/in welke klas verschillende incidenten plaatsvinden, kun je een trend zien en wellicht een verklaring vinden. Zo zag

School2Care dat veel leerlingen na vijf uur niet meer aanwezig waren. In plaats van de 'schuld' bij de leerlingen te leggen, werd nagedacht hoe het avondprogramma beter kon aansluiten bij hun onderwijsbehoeften. Een mooi voorbeeld van hoe bestaande data, zonder uitgebreid onderzoek, goed benut kunnen worden binnen de school.

De workshop begon met een quiz, om te illustreren hoe je op een creatieve manier cijfers en data kunt bestuderen met het team. Deelnemers aan de workshop werd een aantal stellingen voorgelegd waarbij ze moesten aangeven op hoeveel leerlingen die van toepassing waren. Op deze interactieve manier konden teamleden ervaren of hun beeld van de leerlingen overeenkwam met de cijfers, zodat hier in de aanpak op aangesloten kon worden.

Datagestuurd leren in teams kan dienen als middel om gesprekken op gang te brengen. Het bespreken van gegevens binnen het schoolteam kan leiden tot mogelijke verklaringen en oplossingen. Belangrijk daarbij is de manier waaróp de cijfers besproken worden. Pronk maakt daarbij gebruik van vier vragen:

1. om te voorkomen dat het gesprek meteen gaat naar beoordelen, wordt het team eerst gevraagd of ze de data *herkennen*;
2. vervolgens probeert het team de data te *verklaren*. Er kunnen altijd meerdere verklaringen/hypothesen uit de data komen;
3. daarna pas *beoordeelt* het team de data
4. en gaat het team nadenken over verbeteracties (*handelen*). Op die manier handelen de leerkrachten niet naar onderbuikgevoelens maar op basis van data.

De vier stappen werden toegelicht aan de hand van een oefening. Op het scherm werden van twee schooljaren gegevens getoond in een zogenoemde PBS-piramide (Positive Behaviour Support). Deze is opgebouwd uit drie interventie- en ondersteuningsniveaus: de groene, gele en rode interventies. Te zien was dat het aantal leerlingen dat kampt met ernstige problematiek groter was geworden en de basisgroep kleiner. Aan de workshop-deelnemers de opdracht om mogelijke verklaringen te zoeken voor dit verschil: een andere doelgroep? Een nieuwe zorgcoördinator met een ander referentiekader? Is de geboden zorg voldoende voor deze leerlingen?

Zo kan aan de hand van bestaande data een discussie op gang worden gebracht, naar de eigen aanpak worden gekeken en tot oplossingen worden gekomen. Datagestuurd leren dient niet als manier om achter 'de waarheid' te komen. Uit de reacties van de zaal bleek juist dat het een andere, namelijk gerichtere en actievere, manier is van analyseren en bespreken van bestaande data.

[« Terug naar alle reportages](#)